

Срібна Л.*

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙ СИСТЕМИ ООН У БОРОТЬБИ З ГОЛОДОМ У ХХІ СТОЛІТТІ

В статті аналізується стан боротьби з голодом в рамках ООН у ХХІ столітті.

Ключові слова: ООН, голод, ФАО, МФСР, ВПП.

В статье анализируется состояние борьбы с голодом в рамках ООН в ХХІ веке.

Ключевые слова: ООН, голод, ФАО, МФСР, ВПП.

The article analyses the state of fighting against famine in frames of UN in ХХІ century.

Key words: UN, famine, FAO, IFAD, WFP

З часів створення ООН перед людством гостро постала проблема голоду та недоїдання. За період 1990-1997 рр. завдяки активним зусиллям ООН вдалося скоротити кількість голодуючих у світі з 959 млн. чол. до 791 млн. чол. Проте станом на початок ХХІ ст. ця кількість зросла до 854 млн. чол., що є більшим, ніж кількість населення Сполучених Штатів, Канади і Східної Європи разом взятих. І ця тенденція має місце не дивлячись на те, що сьогодні у світі досить їжі для нормального існування кожної людини [1].

З 1970х рр. ООН вдосконалює міжнародно-правову базу для боротьби з голодом. Так, 1974 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла «Загальну декларацію про ліквідацію голоду та недоїдання» і резолюцію «Міжнародні зобов'язання із забезпечення продовольчої безпеки у світі». На Всесвітньому саміті з питань продовольства, проведеного ООН в Римі 1996 р. було прийнято Римську декларацію з продовольчої безпеки та План дій до неї. В цих документах ФАО продовольча безпека країни визначалася як система, що чітко функціонує і забезпечує всі прошарки населення продуктами харчування у відповідності до прийнятих фізіологічних норм за рахунок власного виробництва і необхідного імпорту тих продуктів харчування, для виробництва котрих в країні немає умов. На Саміті тисячоліття в Нью Йорку 2000р. було прийнято Декларацію тисячоліття, в якій було визначено дві головні задачі: удвічі зменшити частку населення, що заробляє менше 1 дол. на день, удвічі скоротити кількість населення, що голодує у світі. 2008 р. під егідою ФАО в Римі відбулась Конференція високого рівня з питань всесвітньої продовольчої безпеки, де представники 181 країни світу прийняли Декларацію, у котрій зазначалась необхідність збільшення виробництва продовольства, особливо в країнах з низьким рівнем прибутків та дефіцитом продовольства, шляхом залучення інвестицій у сільське господарство.

Для боротьби з такою великою за своїми масштабами проблемою в системі ООН існує низка органів та організацій, покликаних допомагати голодуючим всього світу: Продро-

* студентка I курсу магістратури спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Скороход Ю.С.

вольча і сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй (ФАО), Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР), Всесвітня продовольча програма (ВПП) тощо.

ФАО ще з 1945 р. веде боротьбу з бідністю і голодом, сприяючи розвитку сільського господарства, забезпеченню продовольчої безпеки, фізичного і економічного доступу людей в будь-який час до запасів безпечних і поживних продуктів харчування необхідних для активного і здорового життя з урахуванням потреб і традиційних особливостей кожного регіону світу. В структурі ФАО є спеціальний Комітет зі всесвітньої продовольчої безпеки ФАО, який саме займається моніторингом, оцінкою і консультуванням з питань стану продовольчої безпеки в міжнародному масштабі. Комітет також проводить аналіз корінних причин голоду і нестачі продовольства, оцінює його наявність і об'єм запасів, здійснює моніторинг політичних тенденцій в сфері продовольчої безпеки. Існує також Спеціальна програма забезпечення продовольчої безпеки, розроблена ФАО для досягнення Цілей розвитку тисячоліття [1].

Ще одною досить важливою програмою ФАО є створена 1997 р. програма «Телефуд», яка являє собою щорічну кампанію, що складається з таких заходів, як радіо-, телепередачі і концерти, призначені для збору коштів, необхідних для здійснення мікропроектів, мета яких, - допомога голодуючим. Кампанія є сполучною ланкою між тими, хто хоче надати допомогу, і сім'ями, що страждають з голоду. З моменту створення програми «Телефуд» було затверджено понад 2 700 проектів в 130 країнах. Більшість проектів здійснюються в Африці, проте деякі з них реалізуються в Азії, Латинській Америці, країнах Карибського басейну, на Близькому Сході, в Тихоокеанському регіоні і Європі.

В рамках програми «Телефуд» проекти подаються на розгляд державами-членами ФАО або безпосередньо громадами, і мають бути схвалені технічними експертами ФАО. Середня вартість проекту складає близько 7 500 дол. США, максимальна вартість - 10 000 дол. США. Грошові кошти використовуються для придбання таких матеріалів, що дозволили б займатись сільським господарством: насіння, інструменти, домашня худоба, матеріали для обробітки полів, немоторизоване устаткування [2]. Також програма «Телефуд» пропагує створення шкільних городів та садів для забезпечення здорового харчування школярів. «Телефуд» допомагає облаштувати такі городи та сади, надаючи насіння та необхідне обладнання.

В свою чергу Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР) виділяє фінанси задля боротьби із зuboжінням і голодом в бідних регіонах світу. Починаючи з 1978 р., МФСР інвестував 9,5 млрд. дол. США, плюс 16,1 млрд. дол. США у вигляді спільного фінансування з боку своїх партнерів, в 731 програму і проект, якими охоплено більше 300 млн. незаможних сільських жителів [1].

Всесвітня продовольча програма (ВПП) є найбільшою в системі ООН установою, що знаходиться в авангарді боротьби з голодом на планеті. У 2006 р. ВПП надала в якості допомоги більше 4 млн. тонн продовольства 78 державам, в яких проживає майже 87,8 млн. чоловік [1]. Основна увага ВПП націлена на надання надзвичайної допомоги, на рятувальних операціях відновлення, на допомозі задля розвитку і спеціальних операціях. Для вирішення цих завдань ВПП розробила програми «Продовольство за професійну підготовку» і «Продовольство за працю», які покликані вирішувати проблеми голоду і харчування цілих поколінь і окремих груп.

Загальні витрати ВПП на допомогу голодуючим у 2008 р. склали 3,72 млн. дол. США. Близько 93% засобів ВПП йде або на покриття витрат на закупівлю продовольства або на його доставку. У 2008 р. у складі ВПП працювали 10 200 чоловік (91 % співробітників працює безпосередньо на місцях надання допомоги) [3].

Станом на 2010 р. експерти ООН виявили 22 країни світу, в котрих продовжується затяжна продовольча криза; до цього списку увійшли 17 держав Африки, а також Афга-

ністан, Гаїті, Ірак, КНДР і Таджикистан. До країн, що знаходяться в стані подібної кризи, ФАО і ВПП пропонують зараховувати ті держави, які заявляли про продовольчу кризу упродовж останніх восьми і більше років, отримують більше 10% міжнародної підтримки у вигляді гуманітарної допомоги, а також внесені до списку країн з продовольчим дефіцитом і низькими прибутками [4].

Важливою віхою просування у світі боротьби з голодом стало проголошення на конференції ФАО 1979 р. святкування дня продовольства. Так, цей день проводиться 16 жовтня, при чом щорічно до Дня продовольства обирають особливу тематику, так, 2010 р. темою було обрано «Єдність у боротьбі з голодом». Напередодні «саміту проти голоду» генеральний директор ФАО Жак Діуф виступив з ініціативою онлайн-петиції, яка закликає висловити моральне обурення у зв'язку з існуванням такої великої кількості голодуючих. Проект «1 мільярд голодуючих» звертається до людей за допомогою соціальних онлайн-мереж, пропонуючи їм підписати петицію проти голоду на одному з сайтів [5]. Також було призначено 5 нових послів доброї волі, котрими стали перша леді Об'єднаних Арабських Еміратів Фатіма бінт Мубарак, італійський актор Рауль Бова, канадська співачка Селін Діон, філіппінська співачка Леа Салонгу, американська акторка С'юзан Сарандон. Саме послі доброї волі мають можливість завдяки своїй популярності привернути увагу громадськості до проблеми голоду та допомогти побудувати світ без голоду.

Якщо підсумувати діяльність організацій системи ООН у боротьбі з голодом, то найголовнішим є те, що бажання подолати голод та недоїдання у світі є непереборним, проте проблема недофінансування проєктів, націлених на подолання голоду, суттєво ускладнює вирішення цього завдання. Лише інвестування у сільське господарство з 1980 по 2006 рр. скоротилося з 17% до 3,8% [6]. 20-22 вересня 2010 р. було проведено черговий Саміт з цілей тисячоліття під егідою ООН, котрий був присвячений боротьбі з голодом, бідністю, хворобами. На цьому саміті багато країн акцентували увагу на неприпустимості навіть з огляду на світову кризу зменшувати фінансову допомогу. Зокрема Франція пообіцяла не просто не зменшити фінансову допомогу, але і збільшити її на 20% протягом наступних 3 років [7]. Тобто фактично всі проблеми функціонування програм із подолання голоду стикаються з однією великою проблемою недофінансування з боку держав-членів та міжнародних організацій. Якщо найближчим часом збільшити чи принаймні не зменшувати допомогу країнам, що знаходяться у продовольчій небезпеці, та розвивати програми не екстреної допомоги голодуючим, а більше робити акцент на наданні засобів виробництва продовольчої продукції та знизити на них ціни, то досить реальною стане перспектива значного зменшення кількості голодуючих у світі.

Література

1. <http://www.un.org/ru/development/progareas/global/hunger.shtml>
2. <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/011/i0765r/i0765r06.pdf>
3. <http://ru.wfp.org/>
4. http://www.bagnet.org/news/summaries/one_day_of_planet/2010-10-07/72959
5. <http://www.fao.org/getinvolved/worldfoodday/ru/>
6. <http://www.interaffairs.ru/arpq.php?pg=66>
7. <http://www.elysee.fr/president/les-actualites/discours/2010/sommet-sur-les-objectifs-du-millenaire.9611.html>